

Wat vinden jongeren van lezen en het leesonderwijs in Nederland?

Meting 74 voor SMB

Erica Nagelhout ; Robin Nederlof
November 2025

Inhoudsopgave

1

Inleiding

2

Managementsamenvatting

3

Onderzoeksresultaten

- Jongeren zijn niet minder gaan lezen in hun vrije tijd.
- Jongeren lezen veelvuldig Engelstalig
- Zes op de tien jongeren vinden lezen belangrijk; maar ze zijn snel afgeleid.
- Sociale media, muziek en gamen zijn belangrijke concurrenten van lezen.
- Jongeren vinden boeken ook via sociale media.
- Plezier bij het lezen voor school wordt beïnvloed door keuzevrijheid.

4

Bijlagen

Inleiding

Inleiding

Achtergrond

In opdracht van KVB-SMB, CPNB, KB en Stichting Lezen doet GfK jaarlijks vier metingen naar het koop-, lees- en leengedrag van Nederlandse consumenten.

De metingen zijn onderverdeeld in een reguliere meting en drie themametingen. De huidige meting betreft een themameting over het leesgedrag van jongeren en hun mening over het huidige leesonderwijs.

Het doel van dit onderzoek is om meer inzicht te krijgen in hoe de Nederlandse jongeren van 12 tot en met 18 jaar denken over lezen in het algemeen en het leesonderwijs in het bijzonder.

Vanuit onderzoek (PISA) blijkt dat de leesvaardigheid van jongeren achteruit gaat. Maar wat vinden zij er zelf van? Wat gebeurt er op middelbare scholen aan leesonderwijs, welke tools worden gebruikt en hoe vinden jongeren dit zelf? Wat is hun mening over lezen en het leesonderwijs dat zij ontvangen?

Belangrijke vragen zijn ook: Welke genres lezen zij, hoe gaan zij om met Engelstalige boeken, hoe vaak lezen zij, hoe laten zij zich beïnvloeden, wat is de rol van sociale media en online platforms?

Details van het onderzoek

De steekproef van netto $n=1000$ bestaat uit jongeren die momenteel een opleiding volgen op de middelbare school (VMBO, MAVO, VMBO TL, HAVO, VWO) of het MBO. Basisschoolleerlingen en HBO-leerlingen zijn uitgesloten.

De resultaten in dit rapport zijn onderverdeeld in de volgende onderdelen:

- Hoe is het leesgedrag van jongeren in de afgelopen jaren ontwikkeld?
- Wat zijn concurrenten van lezen?
- Wat inspireert jongeren om te gaan lezen?
- Wat vinden zij van het huidige leesonderwijs?

	NL representatief: is de verhouding zoals die in de gehele populatie in Nederland (jongeren 12 t/m 18 jaar) wordt gevonden
	Geven jongens vaker aan dan meiden
	Geven meiden vaker aan dan jongens
	Heavy lezers lezen minstens 1 keer per <u>week</u> een boek
	Medium lezers lezen 1-3 keer per <u>maand</u> een boek
	Light lezers lezen minder vaak een boek, maar niet nooit (incidentele lezers)
“ “ ... ”	Quotes van respondenten staan cursief en binnen aanhalingstekens.

VMBO	MAVO/ VMBO-TL	HAVO/ VWO	MBO
40%	49%	63%	23%
32%	46%	64%	19%

Sommige resultaten worden gepresenteerd met kleurcoderingen. Hierbij krijgt de hoogste en laagste score per rij een afwijkende kleur en tussenliggende waarden ook. Dit zijn niet per definitie significante verschillen maar het maakt de resultaten snel inzichtelijk.

	Sociaal Economische klasse* (combinatie opleiding en beroep ouders)
A	(hoog)
B1	
B2	
C/D	(laag)
	Inkomen ouders**
	Beneden modaal
	Modaal
	Tussen 1 en 2 keer modaal
	Twee keer modaal of meer

**Sociaal Economische klasse wordt samengesteld op basis van een combinatie van beroep en opleiding van de hoofdkostwinner.*
***In 2025 is het modaal inkomen bruto € 46.500 per jaar. Bron: Centraal Planbureau*

Managementsamenvatting

Managementsamenvatting

12-18-jarigen zijn niet minder gaan lezen in hun vrije tijd

Het leesgedrag in de vrije tijd is stabiel en neemt niet af onder jongeren in de leeftijdscategorie 12 tot 18 jaar. Veel jongeren lezen vooral omdat het moet van school. Boeken die gaan over spanning en avontuur, fantasy, young adult, vriendschap en stripboeken zijn het meest populair onder 12-18-jarigen. Het vaakst wordt er in het Nederlands gelezen, maar de meerderheid van de jongeren leest (ook) Engelstalig in hun vrije tijd.

Zes op de tien jongeren vinden lezen belangrijk; sociale media is zowel een concurrerende activiteit als een inspiratie voor het lezen van boeken

61% van de jongeren vindt lezen belangrijk. 56% van de jongeren wordt afgeleid door hun telefoon tijdens het lezen van een boek. Activiteiten die jongeren veelvuldig doen in de vrije tijd zijn sociale media bekijken, muziek luisteren en gamen. Het gebruik van sociale media, muziek luisteren en streamen van series neemt toe met de leeftijd, terwijl gamen en televisie kijken, net als lezen, juist afneemt naarmate jongeren ouder worden. Daarnaast worden jongeren geïnspireerd voor boeken via sociale media; bijna de helft van de jongeren bekijkt boekencontent op sociale media.

Plezier bij het lezen voor school wordt beïnvloed door keuzevrijheid

43% van de jongeren vindt dat lezen voor school lezen minder leuk maakt. Voor jongeren waar de docent de leeslijst kiest is dit 50%. Van de jongeren die helemaal zelf mogen kiezen, vindt 39% dat lezen voor school lezen minder leuk maakt. Over het algemeen vindt 19% van de jongeren boeken lezen het leukste onderdeel van het vak Nederlands. Voor degenen die hun leeslijst helemaal zelf mogen kiezen is dit 37%. De meerderheid van de jongeren zou graag vaker zelf hun boeken willen kiezen voor de leeslijst.

Onderzoeksresultaten

**Lezen in het algemeen:
Jongeren zijn niet minder
gaan lezen in hun vrije tijd**

Het leesgedrag in de vrije tijd is stabiel en neemt niet af onder jongeren in de leeftijdscategorie 12 tot 18 jaar.

Percentage dat tenminste wekelijks een boek leest in de vrije tijd:

	2018 (m44) n=435	2023 (m64) n=344	2025 (m74) n=1001
Jongens 12-18	31%	31%	32%
Meiden 12-18	46%	64%	47%
Totaal 12-18 jaar	36%	44%	40%

21% van de jongeren leest nooit een boek in de vrije tijd (papieren of e-book); Dit wijkt niet af van 2023 (24%).

52% van de jongeren die ouders wekelijks zien lezen, leest zelf ook wekelijks

Slechts 16% van de jongeren, die thuis geen of weinig boeken zien, leest zelf wekelijks, terwijl van de jongeren waar thuis veel boeken zijn 51% zelf wekelijks leest.

Zien lezen doet lezen:

- Het onderzoek laat zien dat jongeren die hun ouders wekelijks zien lezen en kinderen waarbij er boeken zichtbaar in huis zijn vaker zelf ook lezen.

Leesgedrag daalt met leeftijd:

- Naarmate de jongeren ouder worden lijken zij de interesse voor het lezen te verliezen. Waar op 12 jarige leeftijd nog 56% wekelijks leest, is dit op 18-jarige leeftijd nog maar 32%.
- Ook het aantal niet-lezers in de vrije tijd neemt toe met de leeftijd; van 11% bij 12-jarigen tot 27% bij 18-jarigen.

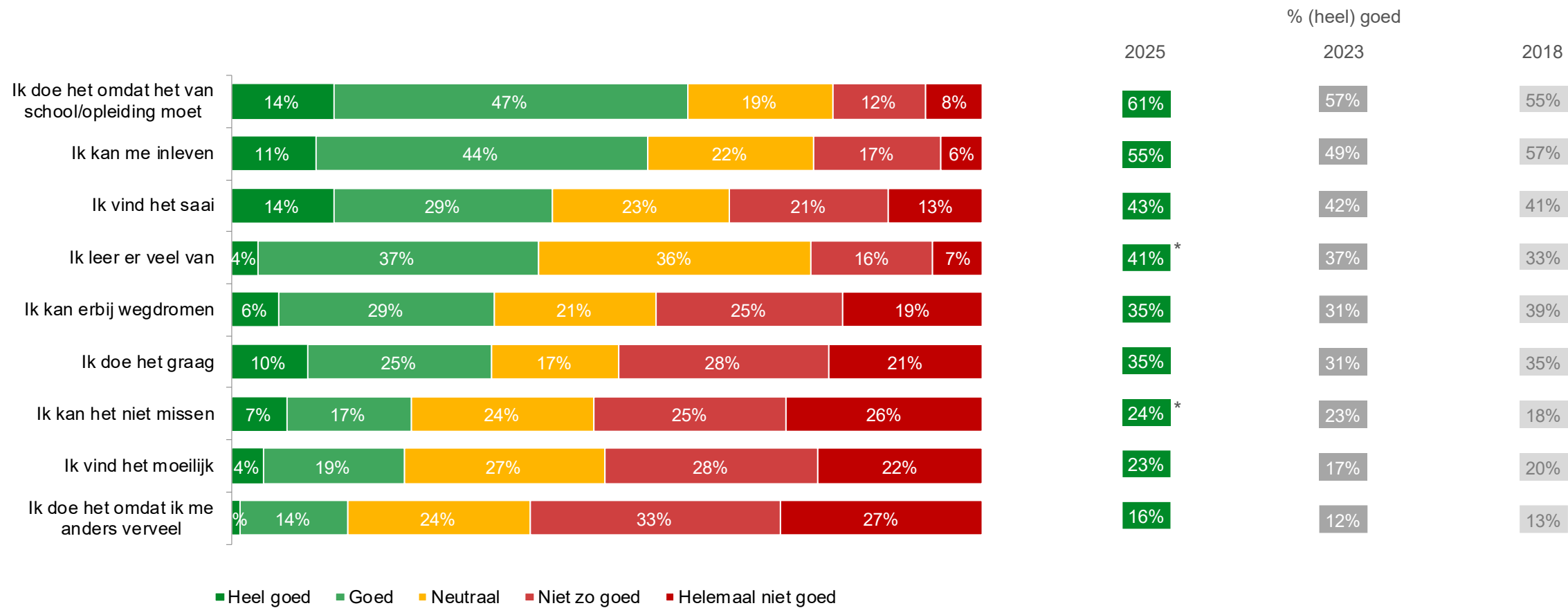
Leesgedrag stijgt met opleidingsniveau:

- Op de middelbare school HAVO/VWO wordt het meest veelvuldig in de vrije tijd gelezen, vaker dan op het VMBO/ MAVO/TL en/of MBO.

B01: Hoe vaak doe je de volgende dingen in je vrije tijd: boek lezen (papier dan wel digitaal) 2018 en 2023; in 2025 zijn papier en digitaal apart uitgevraagd en in de analyse samengevoegd. Ook is de selectie aangepast voor leeftijd en opleiding.

Veel jongeren lezen vooral omdat het moet van school (61%).

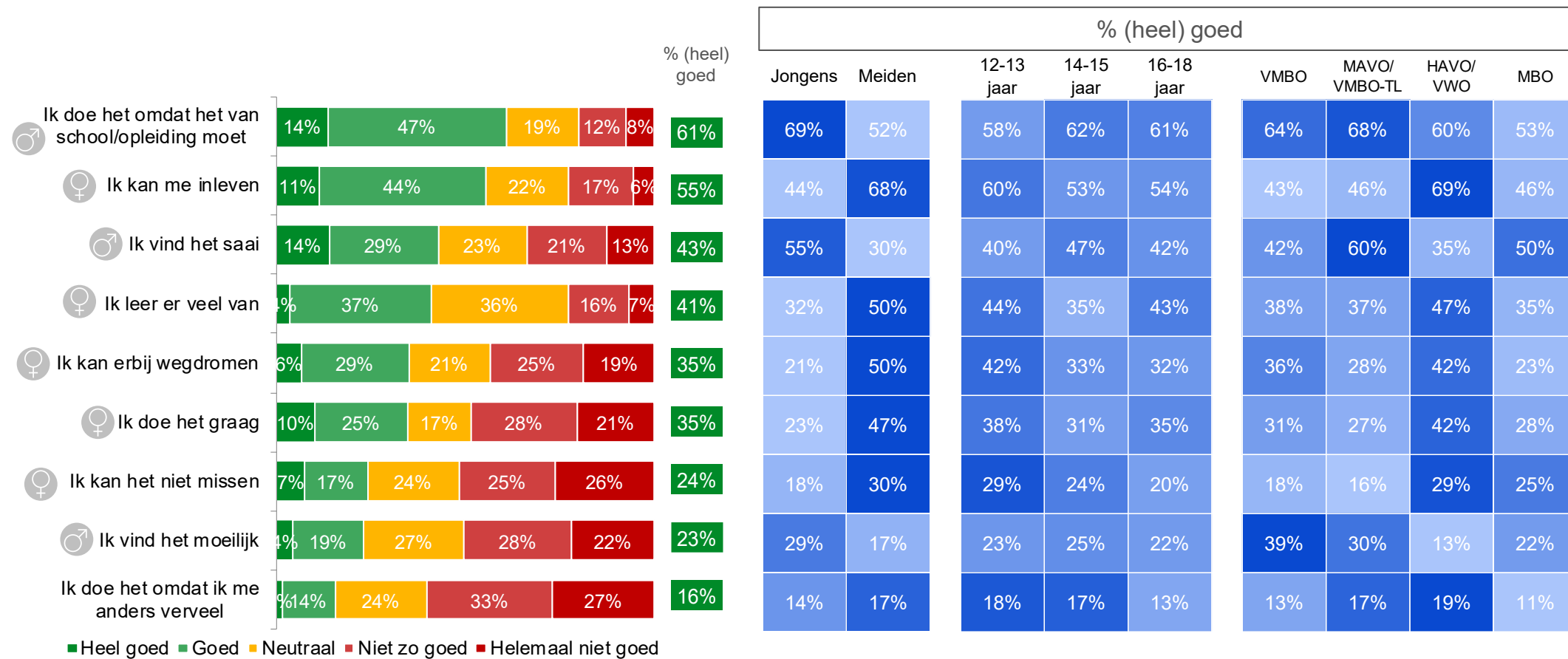
55% van de jongeren kan zich inleven bij het lezen van een boek; 23% van de jongeren vindt lezen moeilijk.

* Significante stijging t.o.v. 2018

B05: Hoe goed passen deze uitspraken bij jou als het gaat om boeken lezen in het algemeen? | Basis: alle respondenten (n=1001) Voor 2018 (n=415) en 2023 (n=344) selectie op basis van leeftijd en opleiding, om vergelijkbaar te maken.

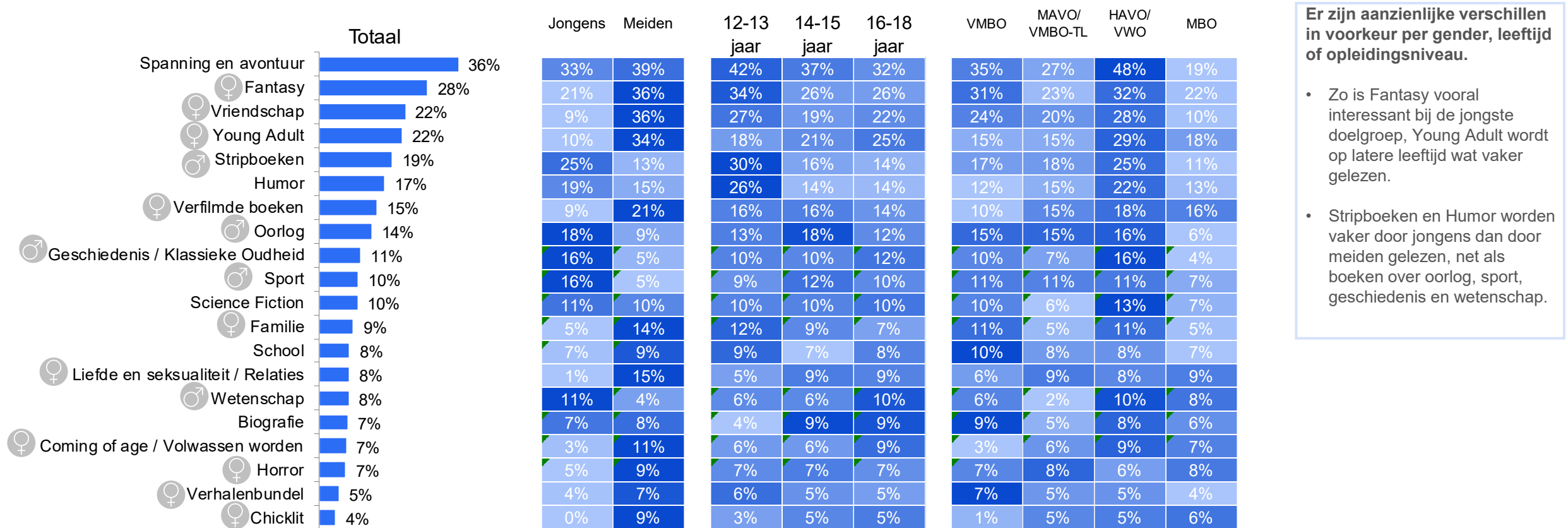
Er zijn duidelijk groepen jongeren voor wie lezen minder aantrekkelijk is: dit zijn vaker jongens, oudere jongeren (14 jaar en ouder) en doelgroepen die een (v)mbo-opleiding volgen.

- Jongens hebben minder positieve connotaties bij lezen: zij lezen vaker omdat het moet voor school; zij vinden lezen vaker moeilijk en saai in vergelijking tot meiden.
- We zien ook hier dat de 12-13 jarigen vaker positiever oordelen over lezen dan de oudere jongeren.
- VMBO-leerlingen vinden lezen vaker moeilijk dan leerlingen van andere opleidingsniveaus.
- De positieve associates met lezen: kunnen inleven, ervan leren, erbij wegdromen, het graag doen en niet kunnen missen worden met name door leerlingen van HAVO/VWO ervaren.

B05: Hoe goed passen deze uitspraken bij jou als het gaat om boeken lezen in het algemeen? | Basis: alle respondenten (n=1001)

Boeken die gaan over spanning en avontuur, fantasy, young adult, vriendschap en stripboeken zijn populair onder jongeren.

B02a: Over welke onderwerpen lees jij wel eens boeken in je vrije tijd? | Basis: alle respondenten (n=1001)
Jongens (n= 502) Meiden (n=499) 12-13 (n=335) 14-15 jaar (n=349) 16-18 (n=317) VMBO (n=116) MAVO/VMBO-TL (n=143) HAVO/VWO (n=591) MBO (n=151)

**Lezen in het algemeen:
Jongeren lezen ook
veelvuldig Engelstalig**

De meerderheid van de jongeren leest wel eens Engelstalig in hun vrije tijd.

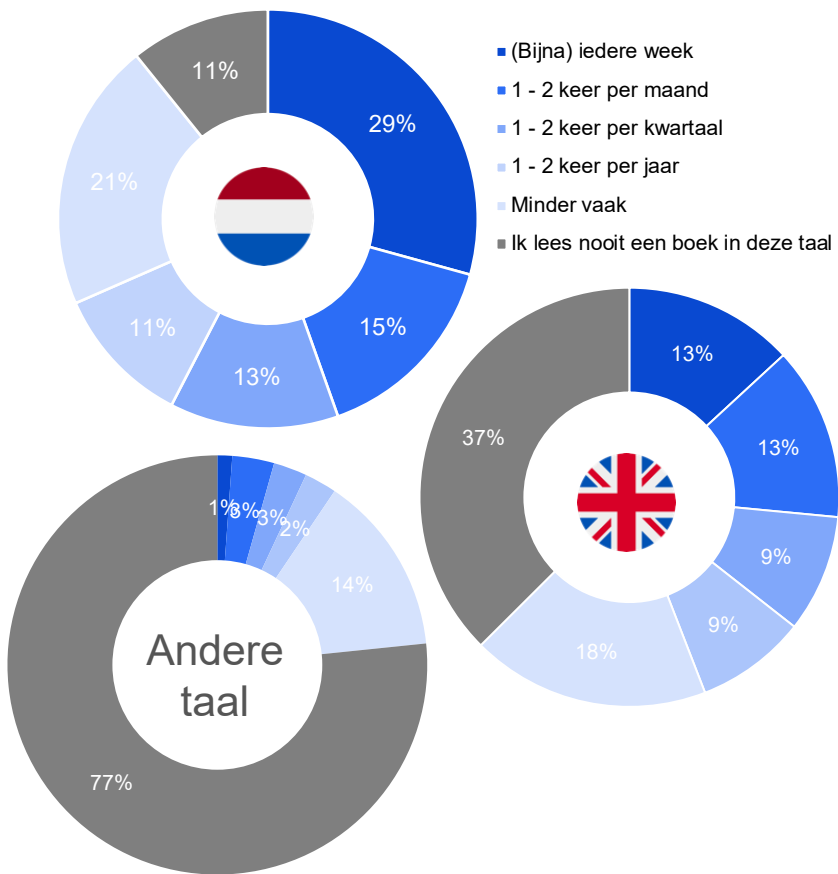
29% leest wekelijks in het Nederlands; 13% leest wekelijks in het Engels. Ook leest 23% weleens in andere talen dan Nederlands of Engels.

Leest weleens boeken in deze taal in vrije tijd:

		Totaal (n=1001)	12-13 jaar (n=335)	14-15 jaar (n=349)	16-18 jaar (n=317)
Nederlands		89%	94%	90%	86%
Engels		63%	57%	67%	63%
Andere taal	Anders	23%	17%	26%	26%

		VMBO (n=116)	MAVO/ VMBO- TL (n=143)	HAVO/ VWO (n=591)	MBO (n=151)
Nederlands		88%	91%	94%	80%
Engels		53%	59%	74%	52%
Andere taal	Anders	20%	16%	30%	18%

Frequentie:

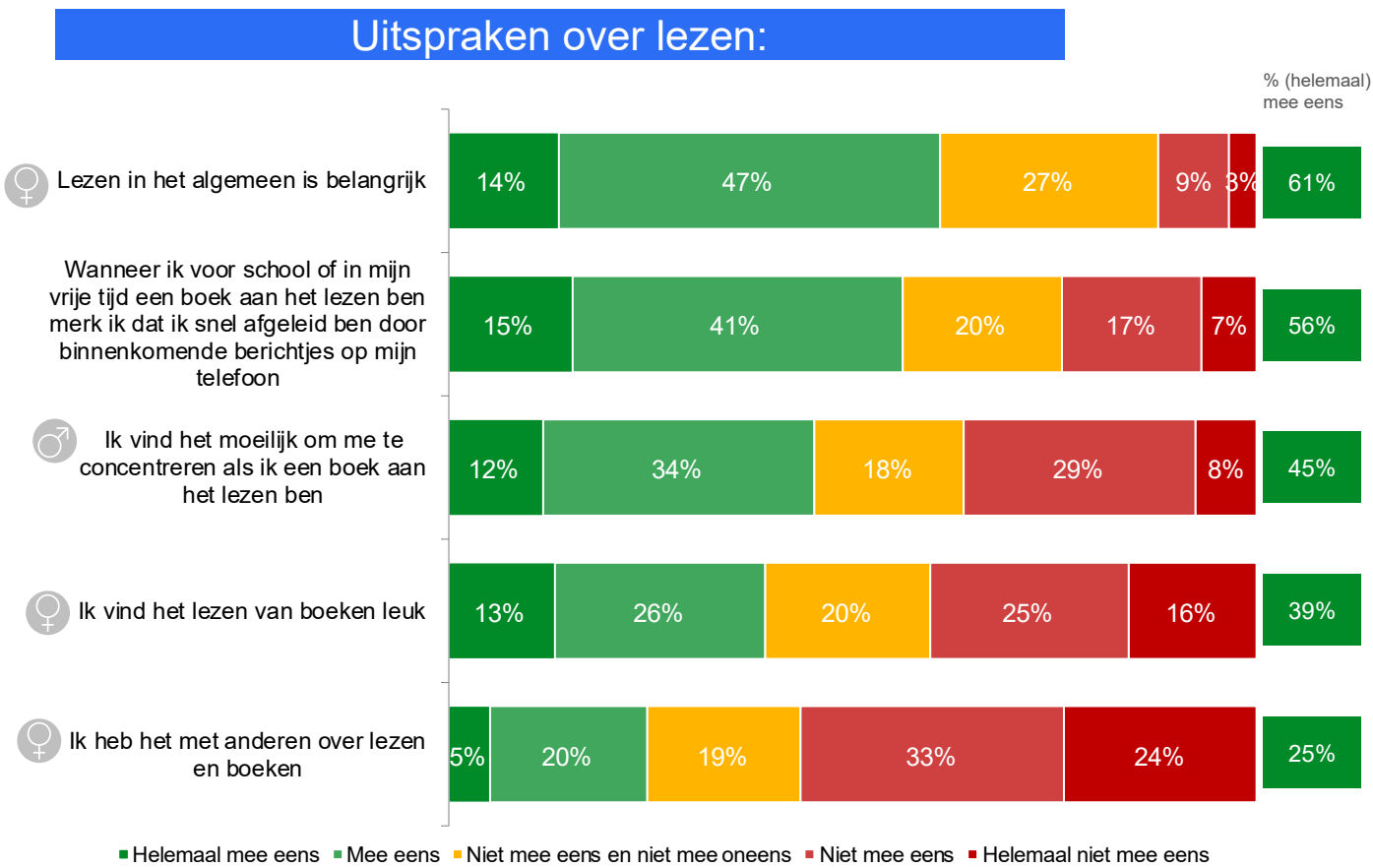
- Meiden (71%) lezen vaker Engelstalig dan jongens (55%).
- We kunnen niet geheel uitsluiten dat het hier ook boeken voor school betreft, die men in de vrije tijd leest.
- Jongeren die plezier hebben in lezen, evenals de heavy lezers, lezen veel vaker (ook) in het Engels.
- Jongeren van ouders met een migratieachtergrond lezen vaker weleens een boek in een andere taal dan Engels of Nederlands dan jongeren van ouders die geen migratieachtergrond hebben.

M01b: In welke taal lees je weleens boeken in je vrije tijd? Zo ja, hoe vaak? | Basis: alle respondenten (n=1001)

**Lezen in het algemeen:
Zes op de tien jongeren
vinden lezen belangrijk,
maar ze zijn snel afgeleid**

Zes op de tien jongeren vinden lezen belangrijk.

Door 16- tot 18-jarigen wordt het belang van lezen minder groot ingeschat dan door 12- tot 13-jarigen. Daarnaast is meer dan de helft van de jongeren snel afgeleid tijdens het lezen, hoe ouder hoe vaker jongeren afgeleid zijn tijdens het lezen.

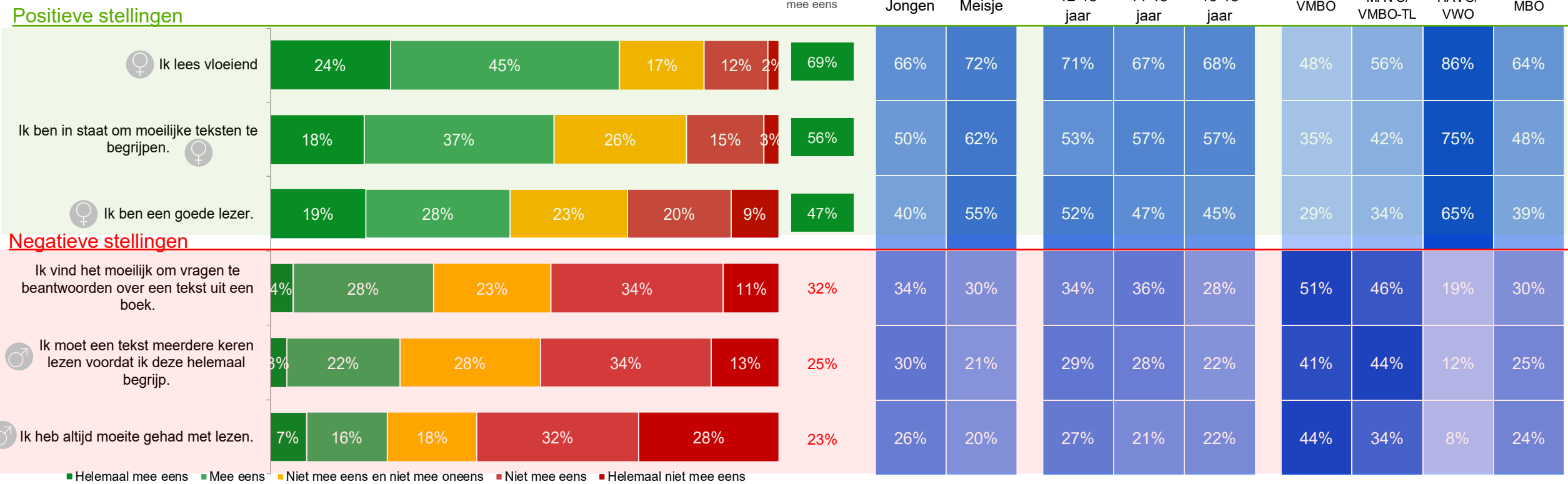
% (helemaal) mee eens									
Jongens	Meiden	12-13 jaar	14-15 jaar	16-18 jaar	VMBO	MAVO/ VMBO-TL	HAVO/ VWO	MBO	
53%	70%	65%	55%	63%	57%	47%	72%	52%	
57%	55%	49%	58%	60%	58%	59%	50%	65%	
52%	38%	39%	48%	48%	50%	59%	35%	53%	
27%	52%	43%	37%	38%	36%	27%	48%	34%	
16%	34%	21%	23%	28%	27%	18%	29%	19%	

XX1: In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende uitspraken? | Basis: alle respondenten (n=1001)
Jongens (n= 502) Meiden (n=499) 12-13 (n=335) 14-15 jaar (n=349) 16-18 (n=317) VMBO (n=116) MAVO/VMBO-TL (n=143) HAVO/VWO (n=591) MBO (n=151)

69% van de jongeren leest vloeiend; 56% is in staat om moeilijke teksten te begrijpen.

Ook hier zijn relevante verschillen zichtbaar tussen jongens en meiden, leeftijdsgroepen en opleidingsniveau.

Uitspraken over lezen:

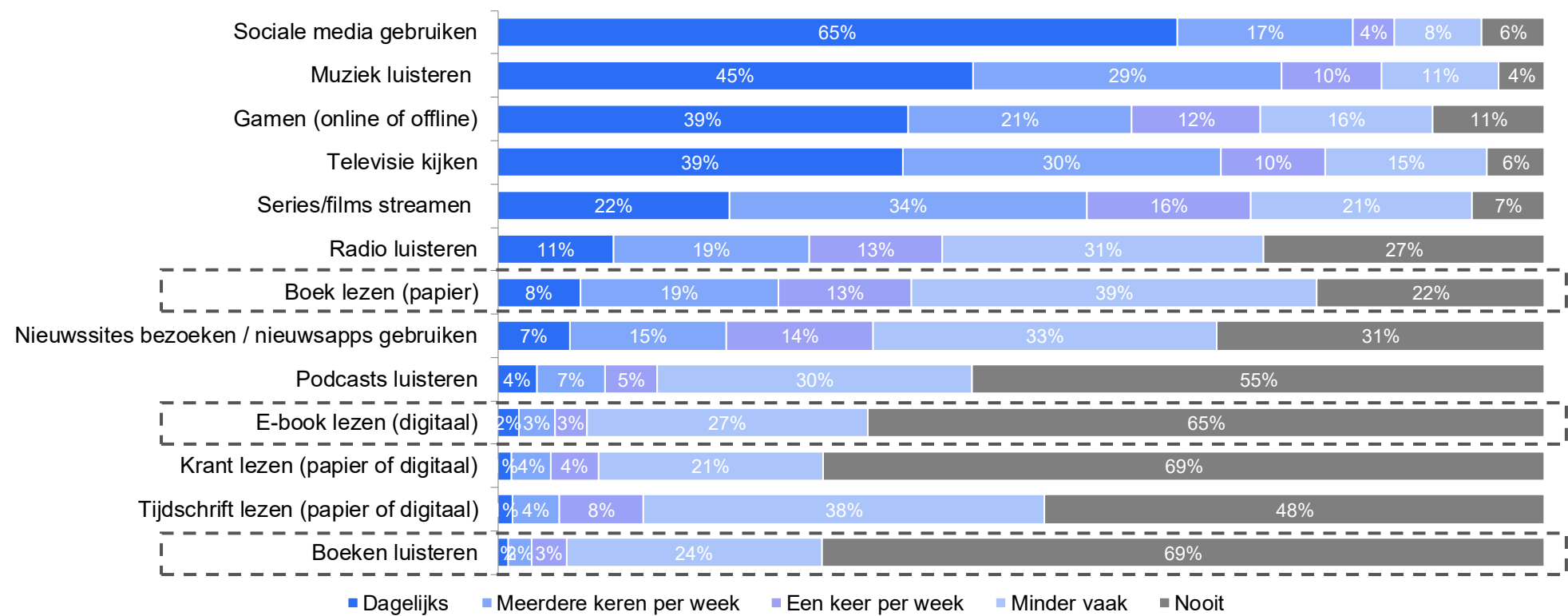

XX2: In hoeverre ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen over je eigen vaardigheid in het lezen van boeken? | Basis: alle respondenten (n=1001)
Jongens (n= 502) Meiden (n=499) 12-13 (n=335) 14-15 jaar (n=349) 16-18 (n=317) VMBO (n=116) MAVO/VMBO-TL (n=143) HAVO/VWO (n=591) MBO (n=151)

**Sociale media, muziek en
gamen zijn belangrijke
concurrerende activiteiten
voor het lezen van een
boek**

Andere activiteiten die jongeren veelvuldig doen in de vrije tijd zijn sociale media gebruiken, muziek luisteren en gamen.

Frequentie van activiteiten in de vrije tijd:

- De meest frequente activiteiten – met een mogelijke uitzondering voor muziek luisteren - gaan niet goed samen met het lezen van een boek en spelen daardoor een concurrerende rol.
- Televisie kijken en/of series streamen is ook een activiteit die regelmatig wordt gedaan en is daarmee eveneens een concurrerende activiteit.
- Het lezen van een krant of tijdschrift wordt door deze jongere doelgroep maar weinig gedaan.

B01: Kun je hieronder aangeven hoe vaak je de volgende dingen doet in je vrije tijd? | Basis: alle respondenten (n=1001)

Het gebruik van sociale media, muziek luisteren en streamen van series neemt toe met de leeftijd, terwijl gamen en televisie kijken, net als lezen juist afneemt naarmate men ouder wordt.

% dat dagelijks activiteit doet in de vrije tijd:

	Totaal	Jongens	Meiden	12-13 jaar	14-15 jaar	16-18 jaar	VMBO	MAVO/ VMBO-TL	HAVO/ VWO	MBO
Sociale media gebruiken 	65%	59%	71%	58%	65%	70%	56%	65%	65%	75%
Muziek luisteren 	45%	39%	52%	32%	49%	52%	40%	43%	46%	52%
Gamen (online of offline) 	39%	58%	19%	47%	42%	32%	43%	49%	37%	33%
Televisie kijken	39%	38%	40%	48%	39%	33%	44%	43%	38%	32%
Series/films streamen 	22%	18%	26%	17%	24%	24%	19%	25%	20%	29%
Radio luisteren	11%	11%	11%	9%	11%	13%	12%	9%	11%	11%
Boek lezen (papier)	8%	7%	9%	13%	7%	5%	5%	8%	11%	4%
Nieuw ssites bezoeken / nieuw sapps gebruiken 	7%	9%	5%	4%	7%	9%	4%	2%	10%	7%
Podcasts luisteren	4%	3%	4%	2%	3%	5%	4%	2%	2%	9%
E-book lezen (digitaal)	2%	2%	2%	4%	2%	1%	2%	3%	3%	0%
Krant lezen (papier of digitaal)	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	2%	2%
Tijdschrift lezen (papier of digitaal)	1%	2%	1%	2%	2%	1%	1%	1%	2%	1%
Boeken luisteren	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	1%	2%

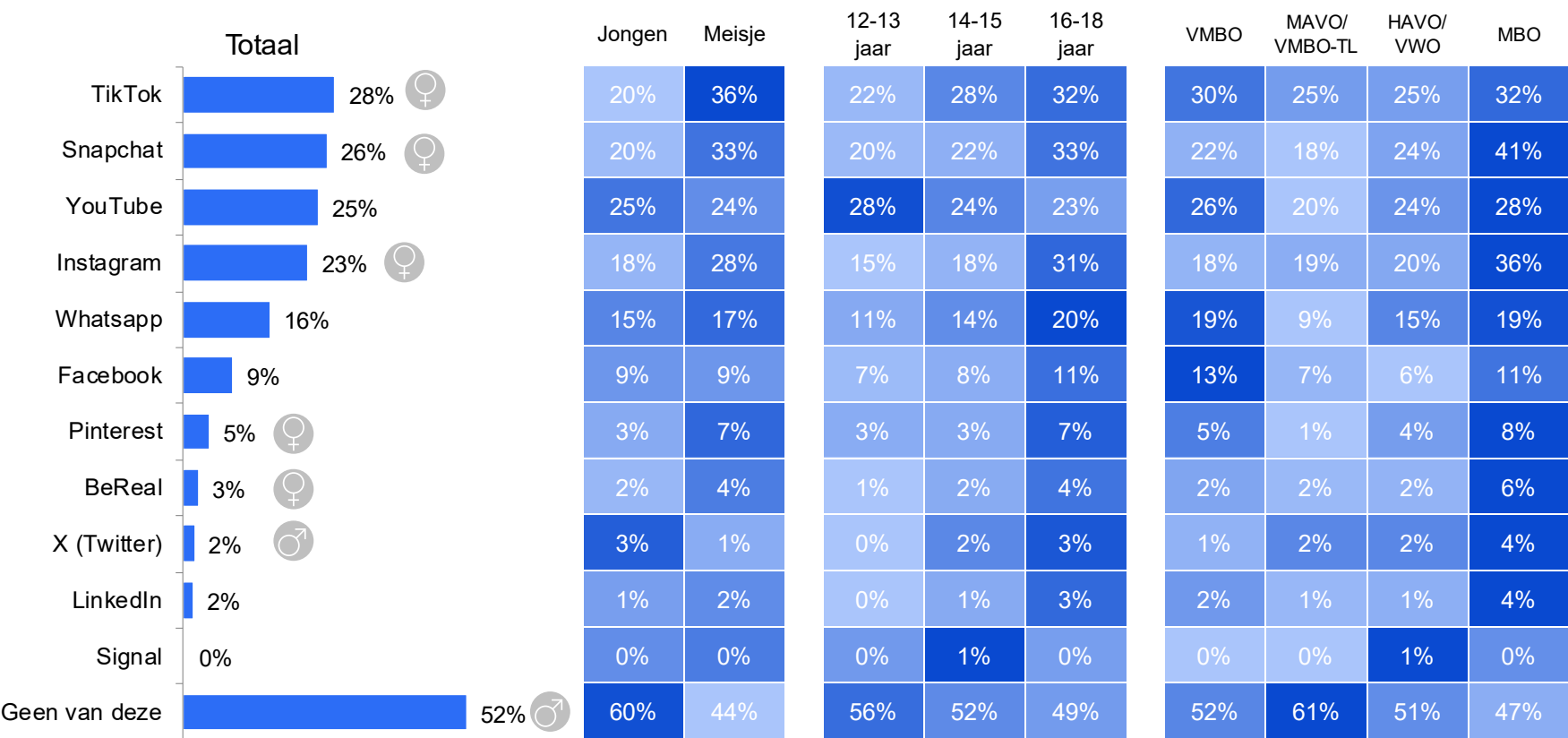
- Gamen is een activiteit die jongens vaker dagelijks doen dan meiden.
- Meiden zijn vaker actief op sociale media, streamen vaker series en luisteren vaker naar muziek.
- Muziek luisteren neemt toe naarmate jongeren ouder worden.

B01: Kun je hieronder aangeven hoe vaak je de volgende dingen doet in je vrije tijd? | Basis: alle respondenten (n=1001)
 Jongens (n= 502) Meiden (n=499) 12-13 (n=335) 14-15 jaar (n=349) 16-18 (n=317) VMBO (n=116) MAVO/VMBO-TL (n=143) HAVO/VWO (n=591) MBO (n=151)

Jongeren vinden boeken ook via sociale media

Naast dat sociale media een concurrerende activiteit is voor lezen, is het ook een manier om juist in aanraking met boeken te komen: bijna de helft van de jongeren bekijkt boekencontent op sociale media.

Op welke sociale media bekijkt men content over boeken

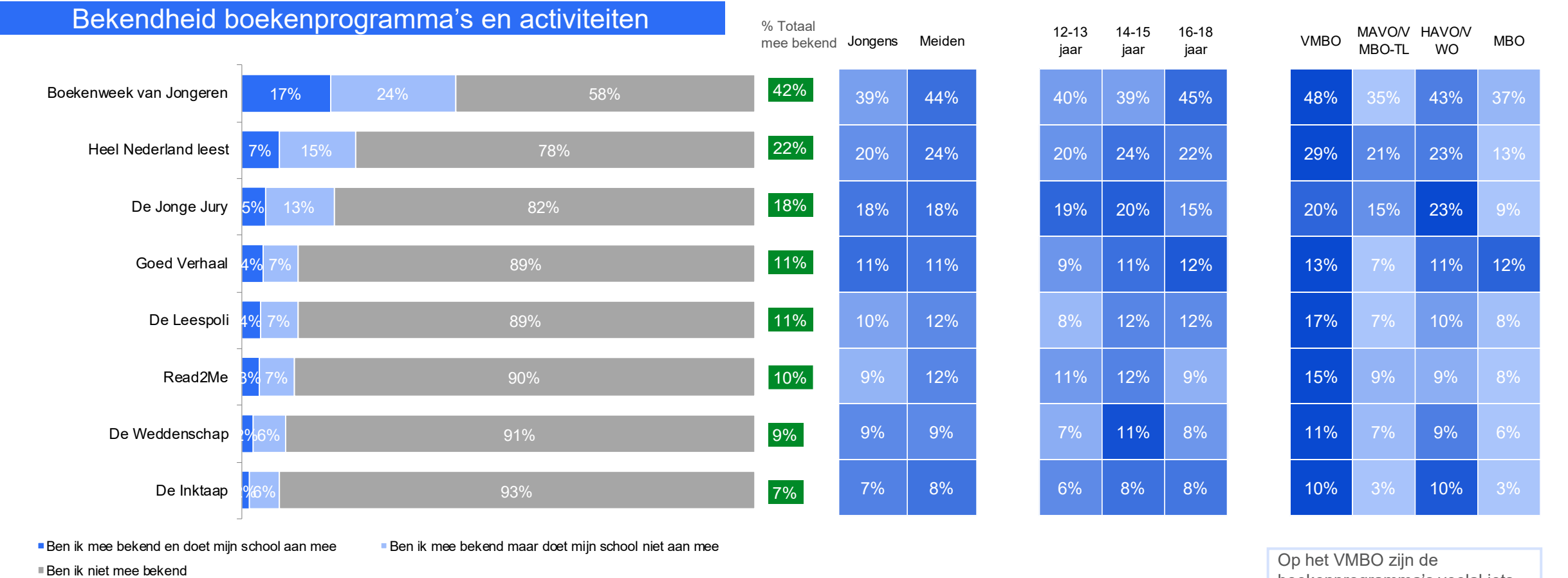

- Content over boeken bekijken jongeren vooral op TikTok, Snapchat, YouTube en Instagram
- Logischerwijs worden jongeren met interesse voor lezen vaker bereikt, maar ook light lezers (46%) en jongeren die thuis niet of nauwelijks met boeken worden geconfronteerd (50%) worden bereikt door boekencontent op sociale media.

F02: Op welke van onderstaande sociale media bekijk jij wel eens content over boeken? Denk bijvoorbeeld aan een influencer die vertelt over wat hij/zij leest of een docent die op social media boekentips geeft.
Basis: alle respondenten (n=1001) 12-13 jaar (n=335) 14-15 jaar (n=349) 16-18 (n=317) VMBO (n=116) MAVO/VMBO-TL (n=143) HAVO/VWO (n=591) MBO (n=151)

De bekendheid van de campagnes en activiteiten is relatief laag.

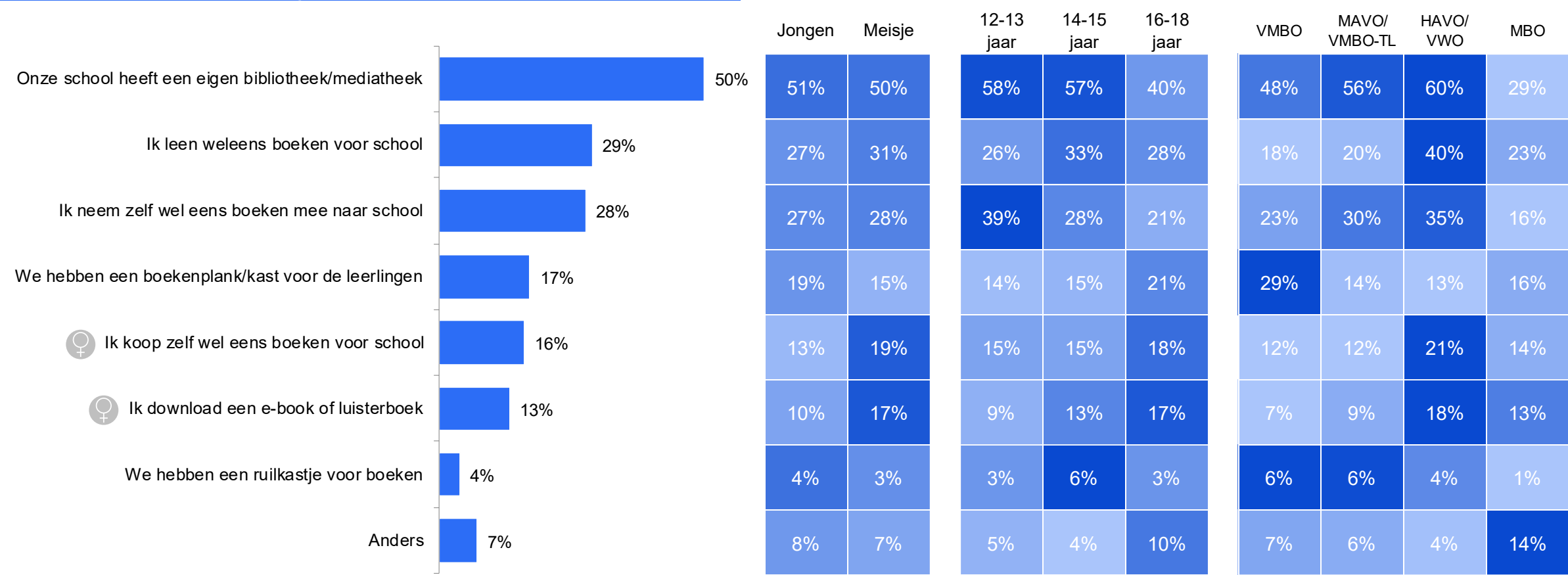
De Boekenweek van Jongeren heeft met 42% de hoogste bekendheid; Goed Verhaal is momenteel bekend bij 11% van de jongeren.

Z08: Kun je aangeven of je bekend bent met de volgende activiteiten/programma's? | Basis: alle respondenten (n=1001)

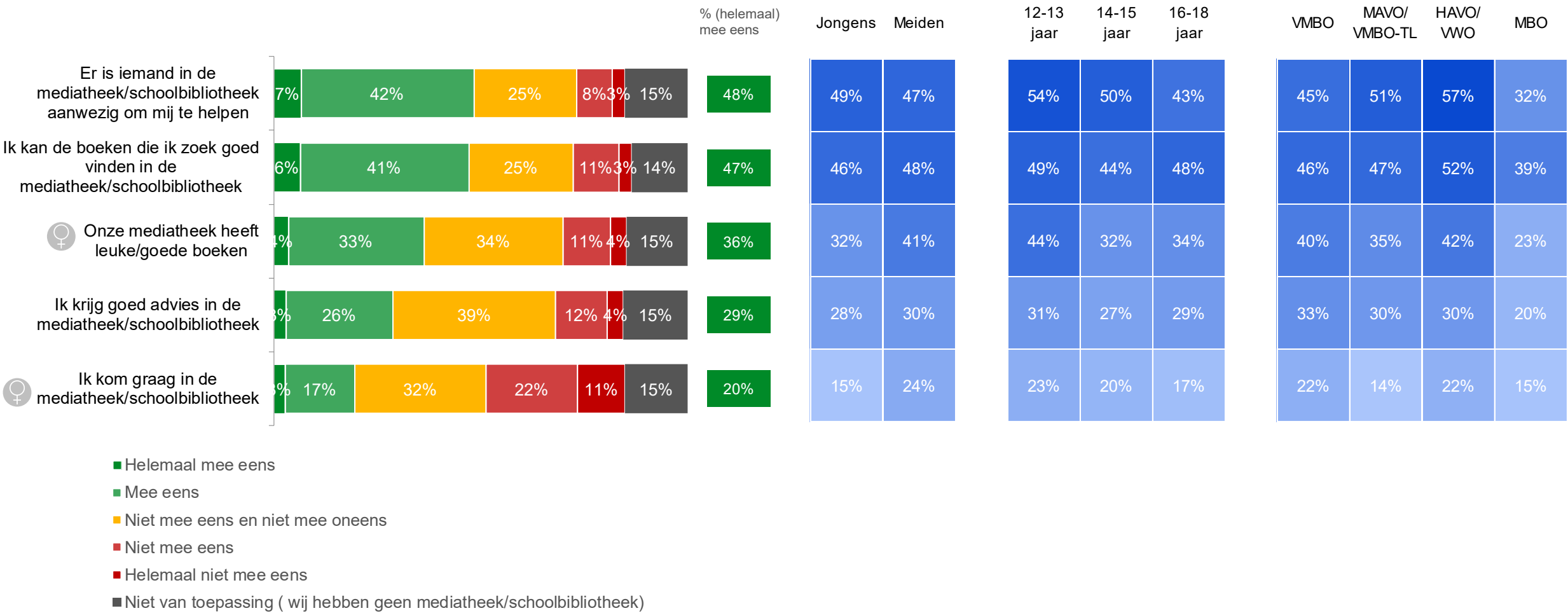
De helft van de leerlingen komt op school aan boeken via de eigen bibliotheek/mediatheek die aanwezig is op school.

Hoe kom je aan leesmateriaal:

Z19a: Hoe kom je aan leesmateriaal / boeken op school? | Basis: alle respondenten (n=1001)

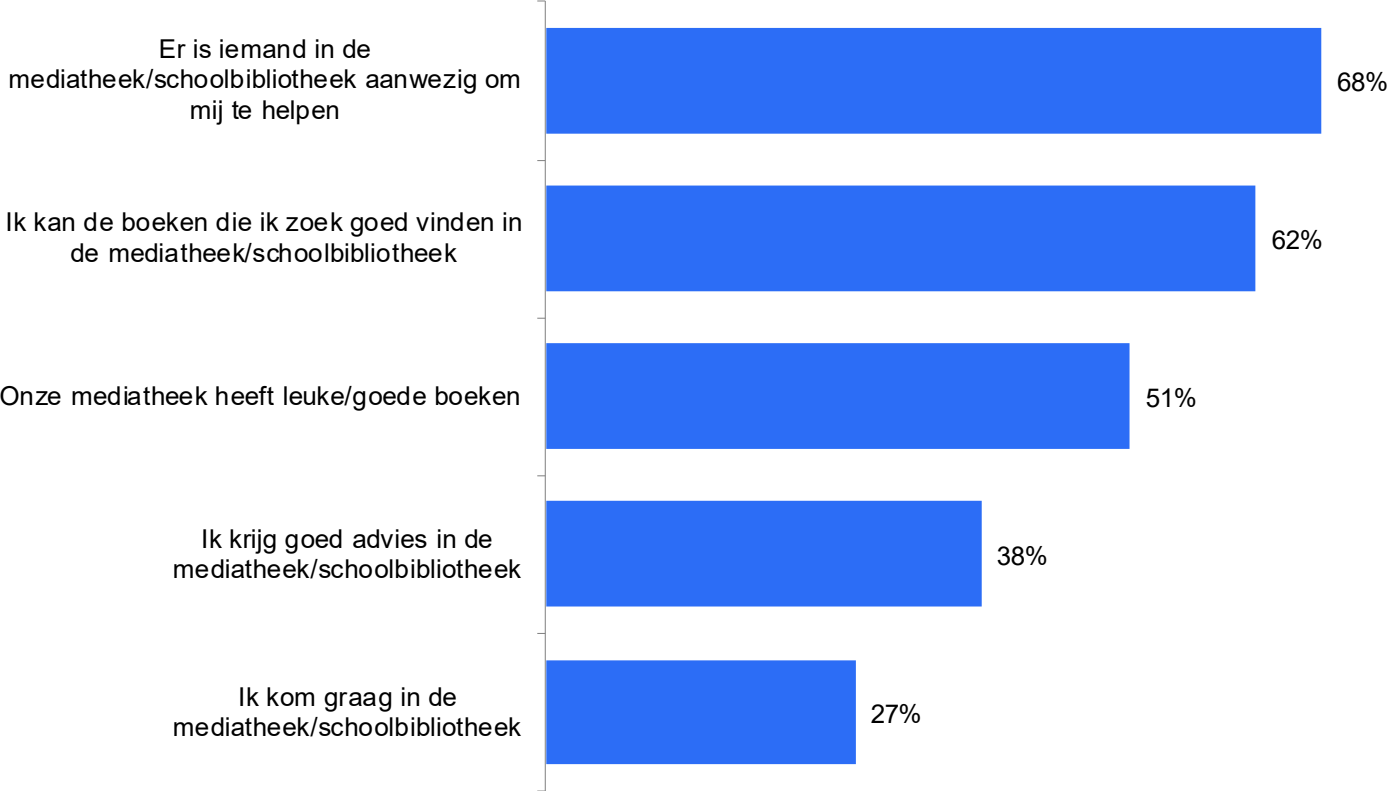
In de mediatheek/schoolbibliotheek is meestal iemand aanwezig om te helpen. Bovendien kunnen de meeste leerlingen de boeken die zij zoeken goed vinden.

XX4: In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? | Basis: alle respondenten (n=1001)

Onder degenen die hun boeken op school uit hun mediatheek/schoolbibliotheek halen, geeft de meerderheid aan dat er meestal iemand aanwezig is om te helpen en dat zij de boeken die zij zoeken goed kunnen vinden.

Komt aan boeken via hun eigen mediatheek/schoolbibliotheek (n=502):

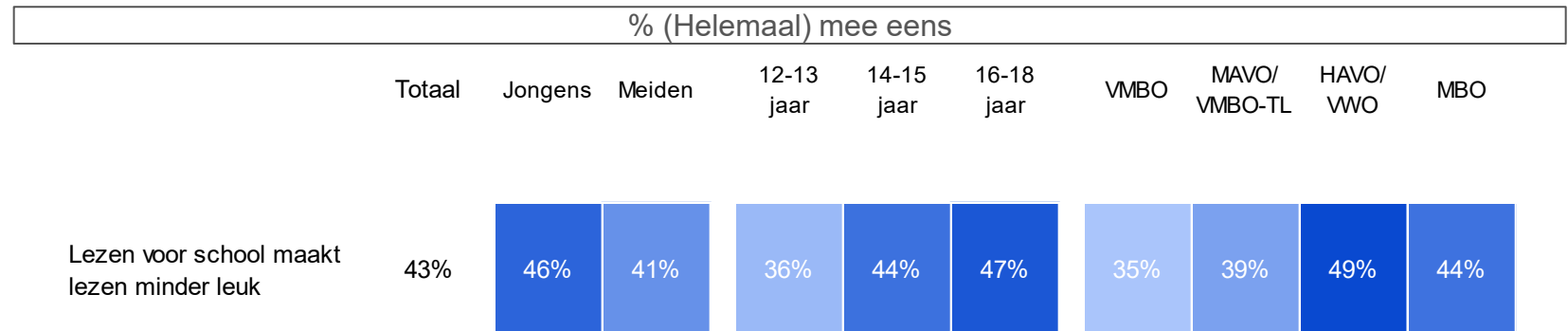

XX4: In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? | Basis: alle respondenten op een school met een eigen bibliotheek of mediatheek (n=502)

**Lezen voor school:
Plezier bij het lezen voor
school wordt beïnvloed
door keuzevrijheid**

Lezen voor school maakt lezen minder leuk volgens 43% van de jongeren

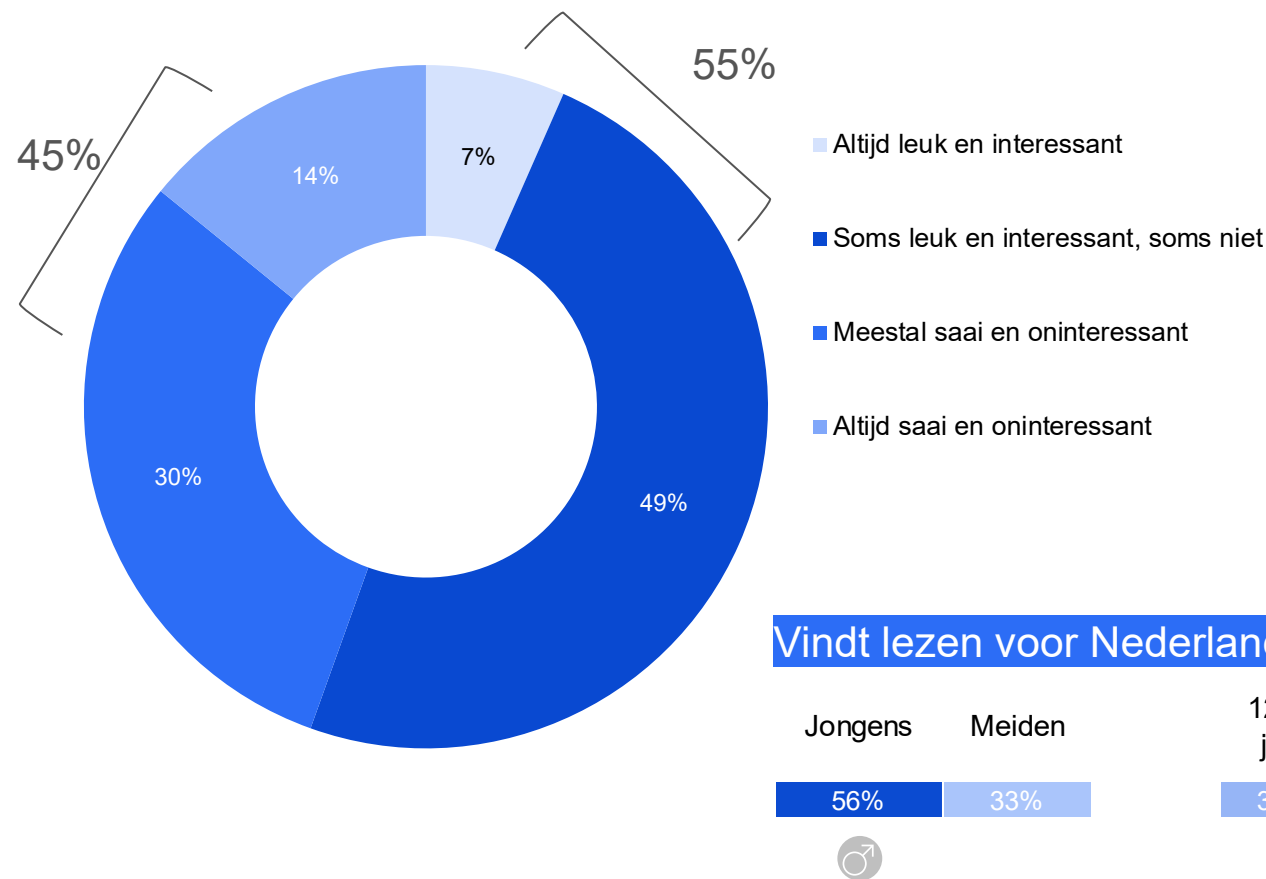
Dit geldt meer voor leerlingen boven de 14 jaar dan voor leerlingen onder de 14 jaar. Ook is dit vaker zo voor leerlingen van het HAVO/VWO en MBO dan voor leerlingen van het VMBO.

Light lezers (52%) zijn vaker van mening dat het lezen voor school het lezen minder leuk maakt in vergelijking tot heavy lezers (34%).

XX3: In hoeverre ben je het eens met de volgende uitspraken? | Basis: alle respondenten (n=1001) | Weergegeven percentages zijn top2box (helemaal) mee eens

55% van de jongeren vindt boeken lezen voor Nederlands altijd of soms leuk en interessant, maar er is ook een grote groep (45%) die vindt dat boeken lezen voor Nederlands (meestal) saai en oninteressant is.

Vindt lezen voor Nederlands (meestal) saai en oninteressant:

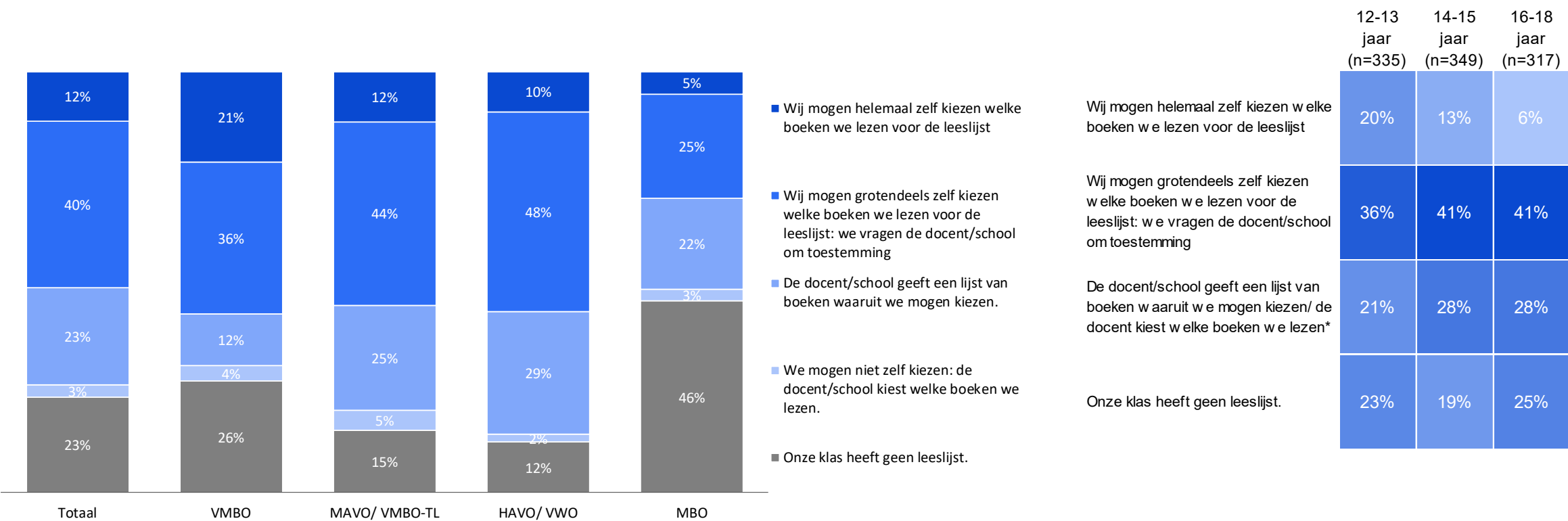
Jongens	Meiden	12-13 jaar	14-15 jaar	16-18 jaar	VMBO	MAVO/ VMBO-TL	HAVO/ VWO	MBO
56%	33%	36%	47%	49%	47%	53%	35%	56%

Z10: Wat vind jij van boeken lezen voor het vak Nederlands? ? | Basis: alle respondenten (n=1001) Weergegeven % i bottom 2 box
Jongens (n= 502) Meiden (n=499) 12-13 (n=335) 14-15 jaar (n=349) 16-18 (n=317) VMBO (n=116) MAVO/VMBO-TL (n=143) HAVO/VWO (n=591) MBO (n=151)

40% van de leerlingen mag grotendeels zelf kiezen welke boeken zij lezen voor de leeslijst.

Voor 23% van de leerlingen is er helemaal geen leeslijst; dit percentage is hoger op het MBO, waar 46% geen leeslijst heeft voor Nederlands.

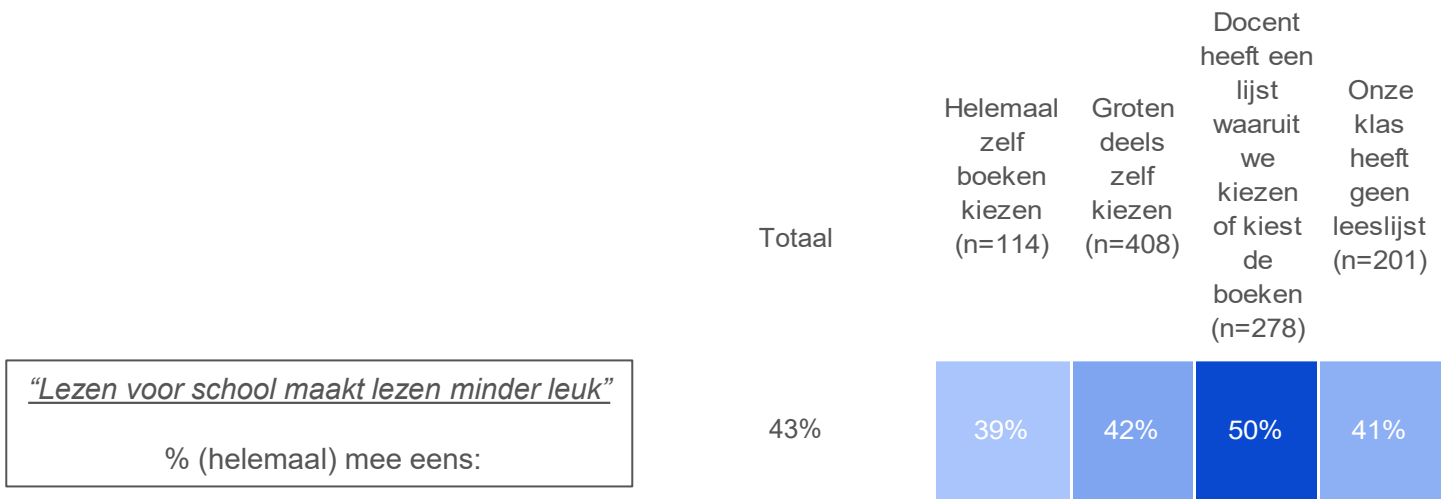

XX8: Welk van onderstaande situaties is in jouw klas van toepassing? | Basis: alle respondenten (n=1001) * Twee categorieën samengevoegd

Plezier in lezen voor school hangt samen met de keuzevrijheid voor de leeslijst.

Voor de jongeren waarbij de docent de boeken(lijst) kiest, vindt 50% dat lezen voor school lezen minder leuk maakt. Voor de jongeren die helemaal zelf mogen kiezen is dit 39%.

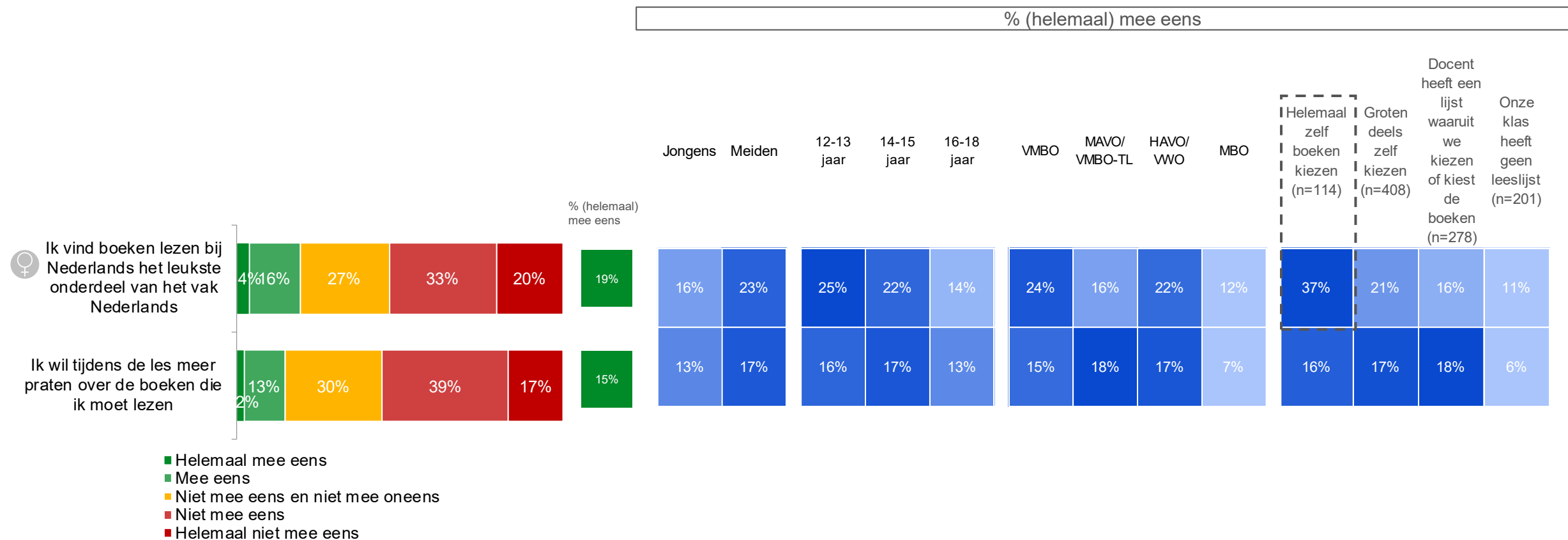
Mate van vrijheid bij het kiezen van boeken voor de leeslijst

Ook in de situatie waarbij leerlingen geheel vrij zijn in het kiezen van boeken, is nog steeds 39% van de leerlingen van mening dat het boeken lezen voor school het lezen minder leuk maakt.

XX3: In hoeverre ben je het eens met de volgende uitspraken? | Basis: alle respondenten (n=1001) Weergegeven percentages zijn top2box (helemaal) mee eens. * Twee categorieën samengevoegd

Leerlingen die geheel zelf hun boeken mogen kiezen oordelen positiever over het lezen van boeken bij Nederlands: 37% van de jongeren die zelf hun boeken mogen kiezen vindt boeken lezen bij Nederlands het leukste onderdeel, tegenover 19% in het algemeen.

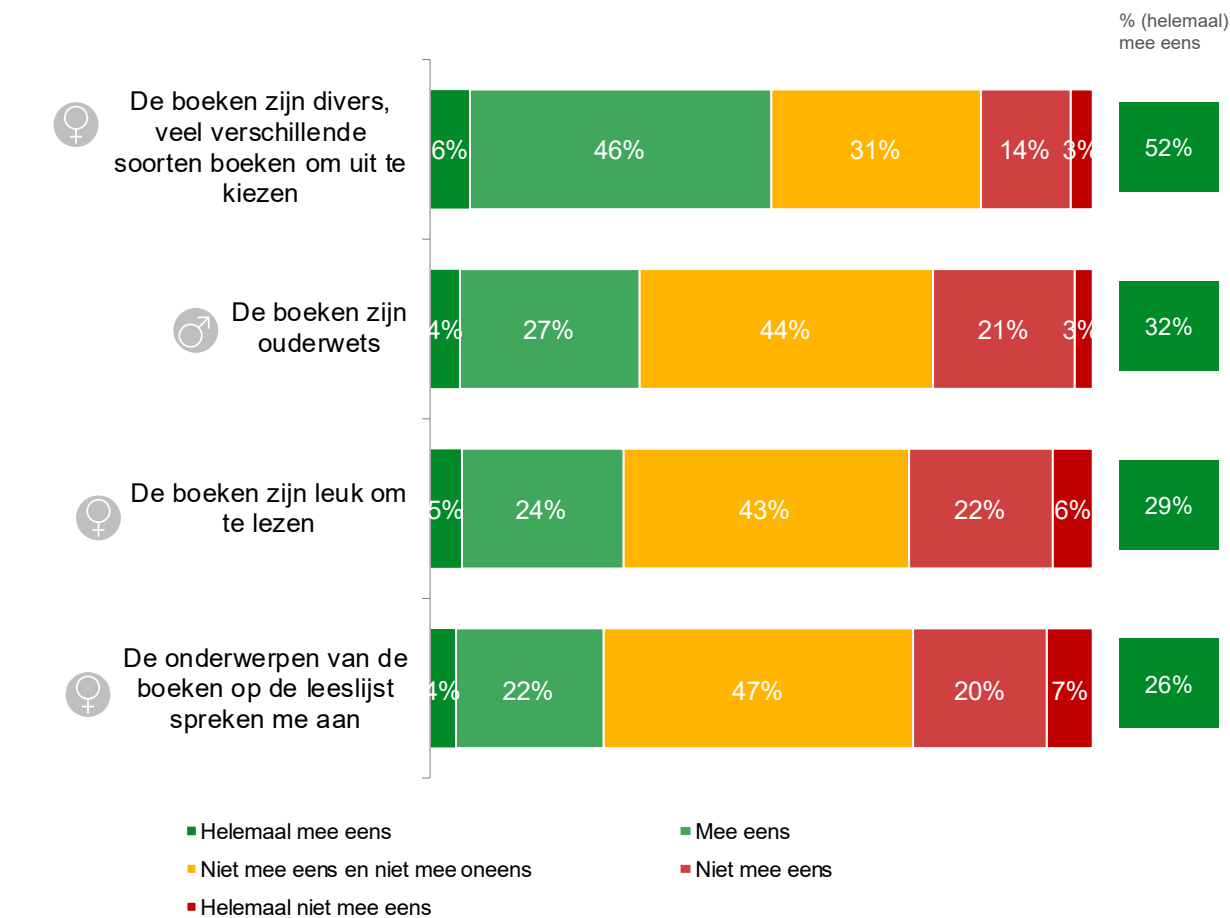

XX3: In hoeverre ben je het eens met de volgende uitspraken? | Basis: alle respondenten (n=1001)
VMBO (n=116) MAVO/VMBO-TL (n=143) HAVO/VWO (n=591) MBO (n=151)

** kleine steekproef.

Naast de keuzevrijheid is er volgens leerlingen verbetering mogelijk voor de boeken die momenteel op de leeslijst staan.

Een derde van de leerlingen vindt de boeken op de boekenlijst ouderwets zijn (32%), hoe ouder de jongeren zijn hoe minder vaak ze de leeslijst divers vinden; HAVO/VWO-leerlingen geven vaker aan dat de boeken divers zijn.

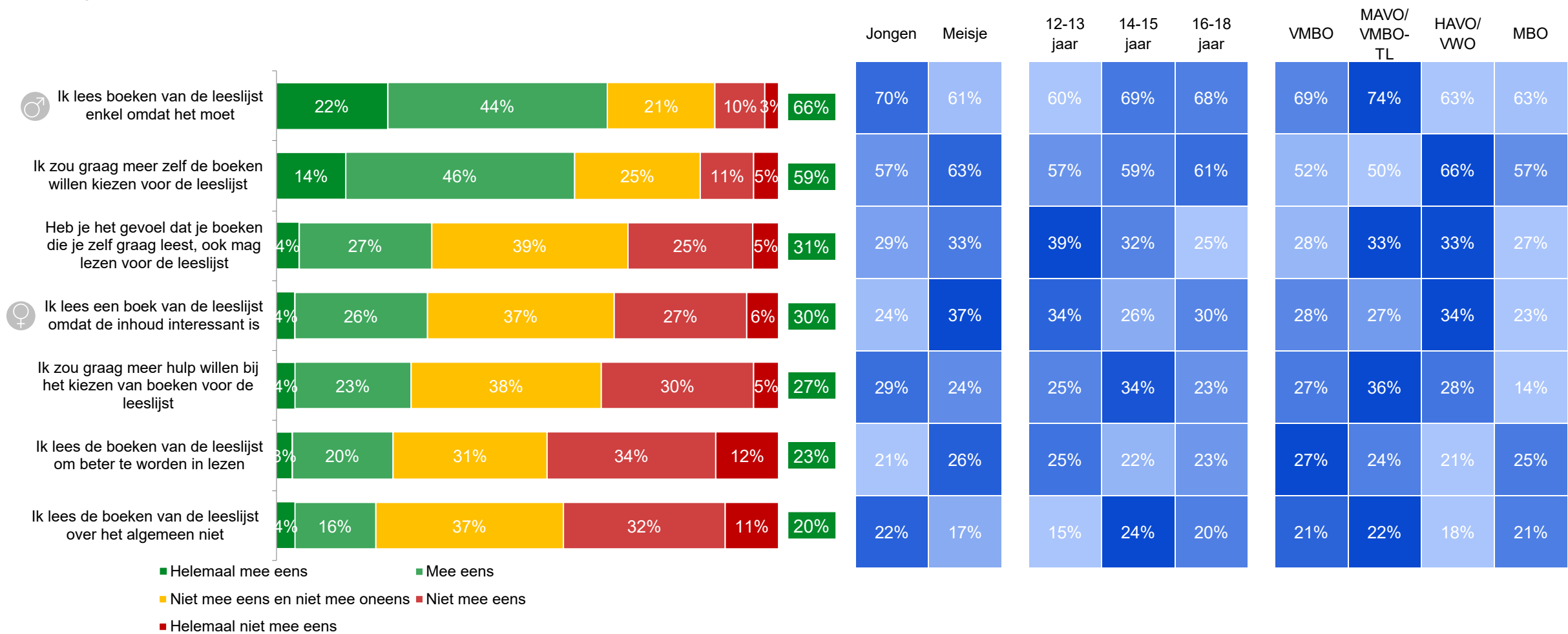

% (helemaal) mee eens								
Jongens	Meiden	12-13 jaar	14-15 jaar	16-18 jaar	VMBO	MAVO/VMBO-TL	HAVO/VWO	MBO
47%	57%	60%	48%	48%	48%	44%	57%	45%
37%	26%	22%	35%	35%	27%	33%	33%	32%
22%	37%	33%	24%	30%	34%	22%	32%	20%
21%	32%	29%	25%	25%	23%	22%	29%	23%

XX9_1: Wat vind je van het aanbod van boeken op jullie huidige leeslijst? | Basis: klas heeft leeslijst (n=800)
Jongens (n= 411) Meiden (n=389) 12-13 (n=258) 14-15 jaar (n=296) 16-18 (n=246) VMBO (n=84) MAVO/VMBO-TL (n=121) HAVO/VWO (n=511) MBO (n=84)

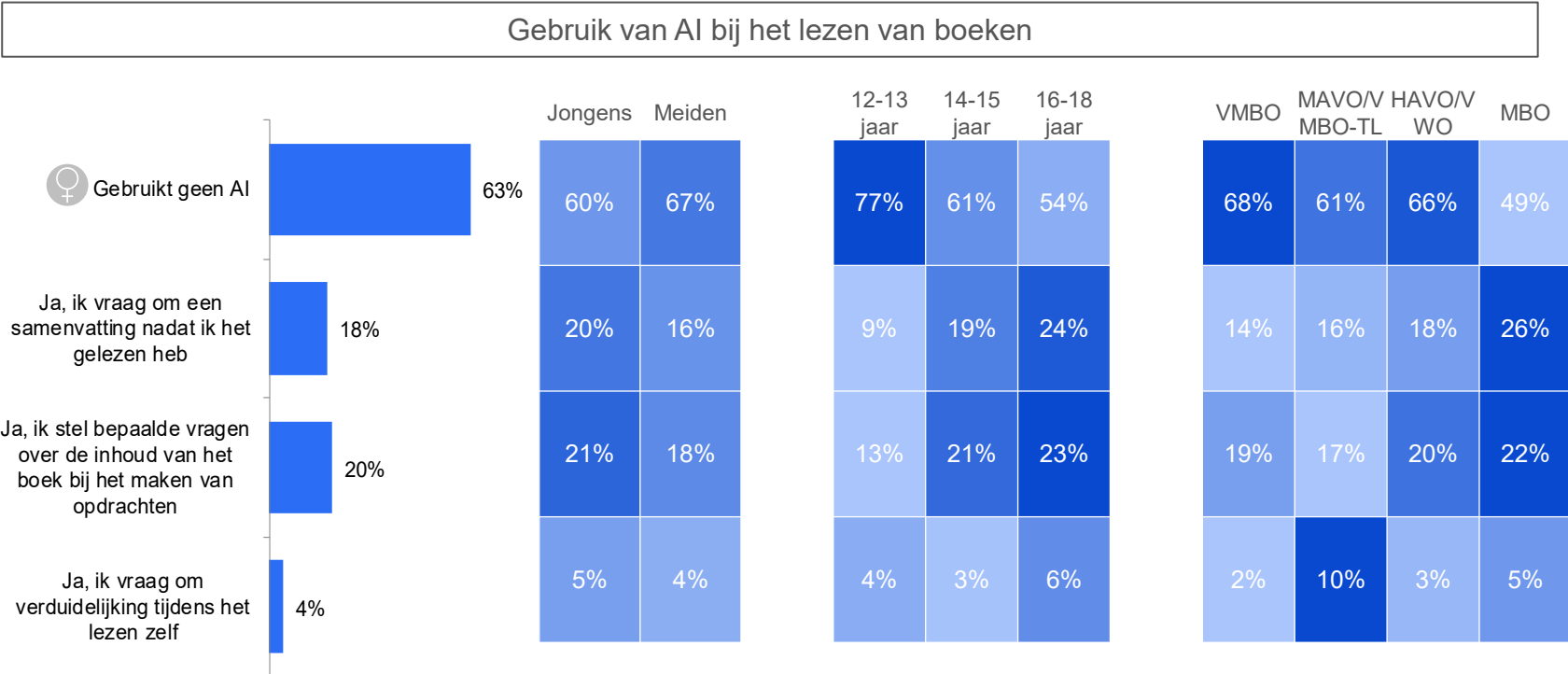
Jongeren zouden graag meer invloed willen hebben op de leeslijst.

66% leest de boeken van de leeslijst enkel omdat het moet en 59% zou graag meer zelf de boeken willen kiezen voor de leeslijst.

XX10: In hoeverre ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen? | Basis: alle jongeren die een leeslijst hebben op school (n=800); weergegeven percentage = % top 2 box; (helemaal) mee eens

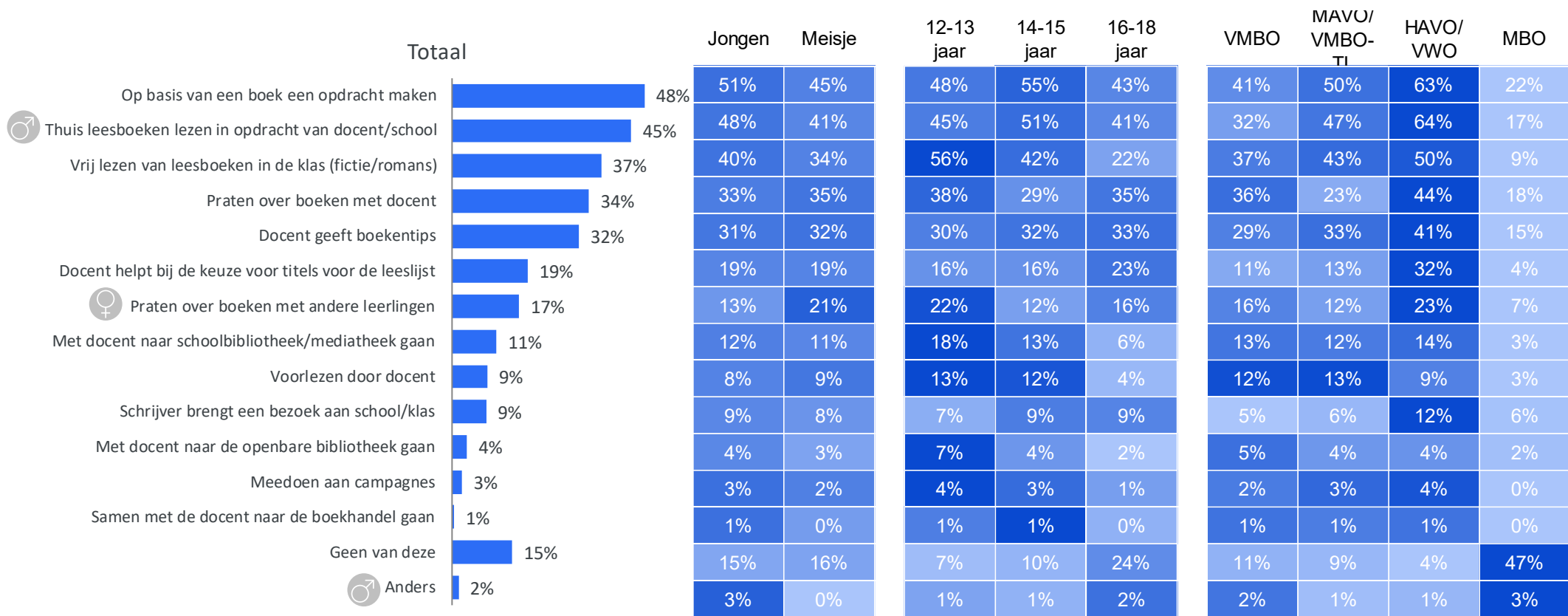
63% van de jongeren zegt géén gebruik te maken van AI bij het lezen voor de boekenlijst

XX11: Maak je gebruik van AI, zoals chatgpt en Copilot, bij het lezen van boeken van de boekenlijst, bij het lezen zelf en/of het verwerken van opdrachten van het boek?
Basis: alle jongeren met leeslijst (n=800)

De meest aangeboden activiteit op school is ‘op basis van een boek een opdracht maken’ (48%).

De verschillende activiteiten worden vaker aangeboden binnen het HAVO/VWO onderwijs.

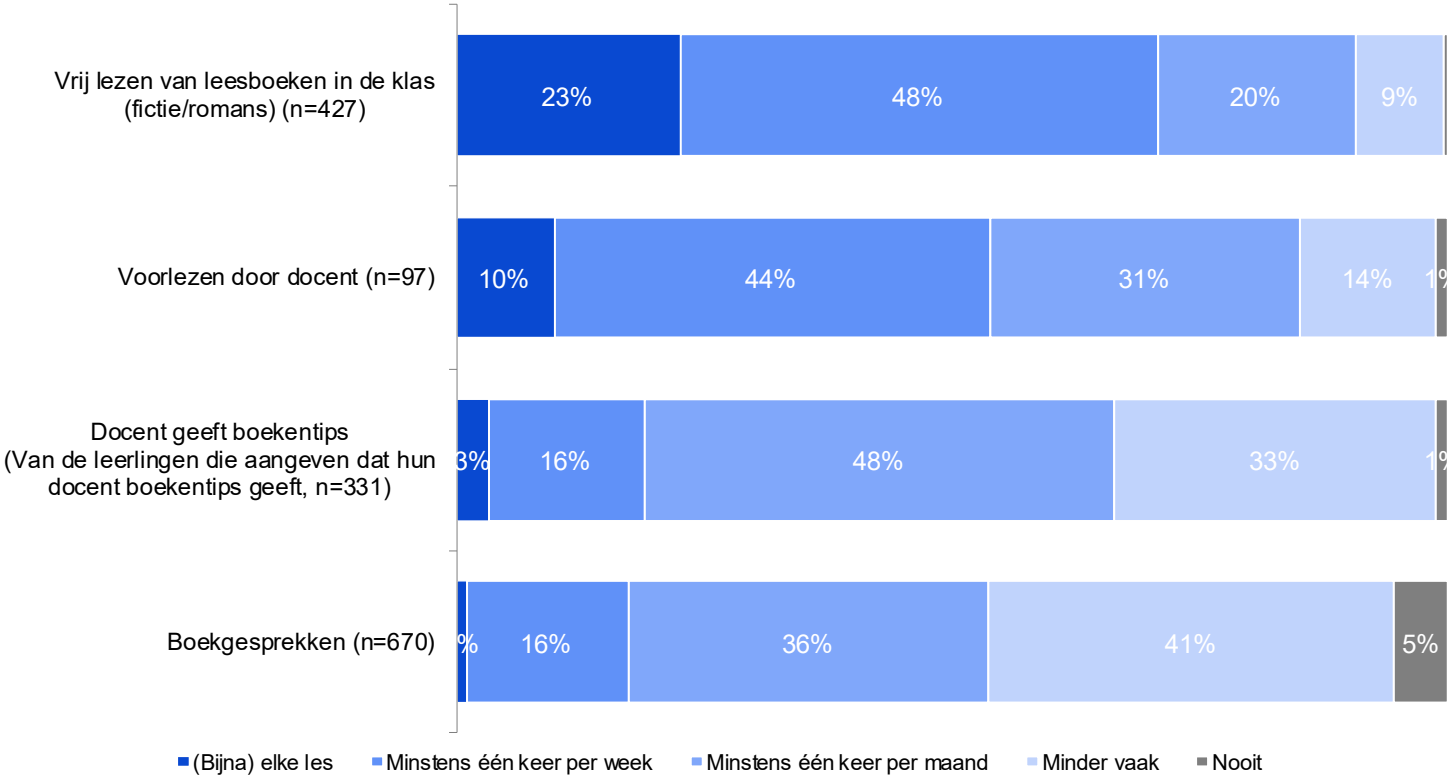

- Op basis van een boek een opdracht maken en thuis leesboeken lezen in opdracht van school gebeurt het meest volgens de jongeren.
- Samen met een docent naar de bibliotheek of boekhandel gaan of meedoen aan campagnes vindt vrijwel niet plaats.
- 15% van de jongeren geeft aan dat géén van de voorgelegde activiteiten plaatsvindt voor het vak Nederlands; dit zijn vaker MBO leerlingen.

Z05a: Welk van onderstaande activiteiten gebeuren er in jouw klas voor het vak Nederlands als het gaat om boeken lezen? | Basis: alle respondenten (n=1001)
Jongens (n= 502) Meiden (n=499) 12-13 (n=335) 14-15 jaar (n=349) 16-18 (n=317) VMBO (n=116) MAVO/VMBO-TL (n=143) HAVO/VWO (n=591) MBO (n=151)

Als docenten vrij lezen aanbieden, dan is dat doorgaans wekelijks of elke les.

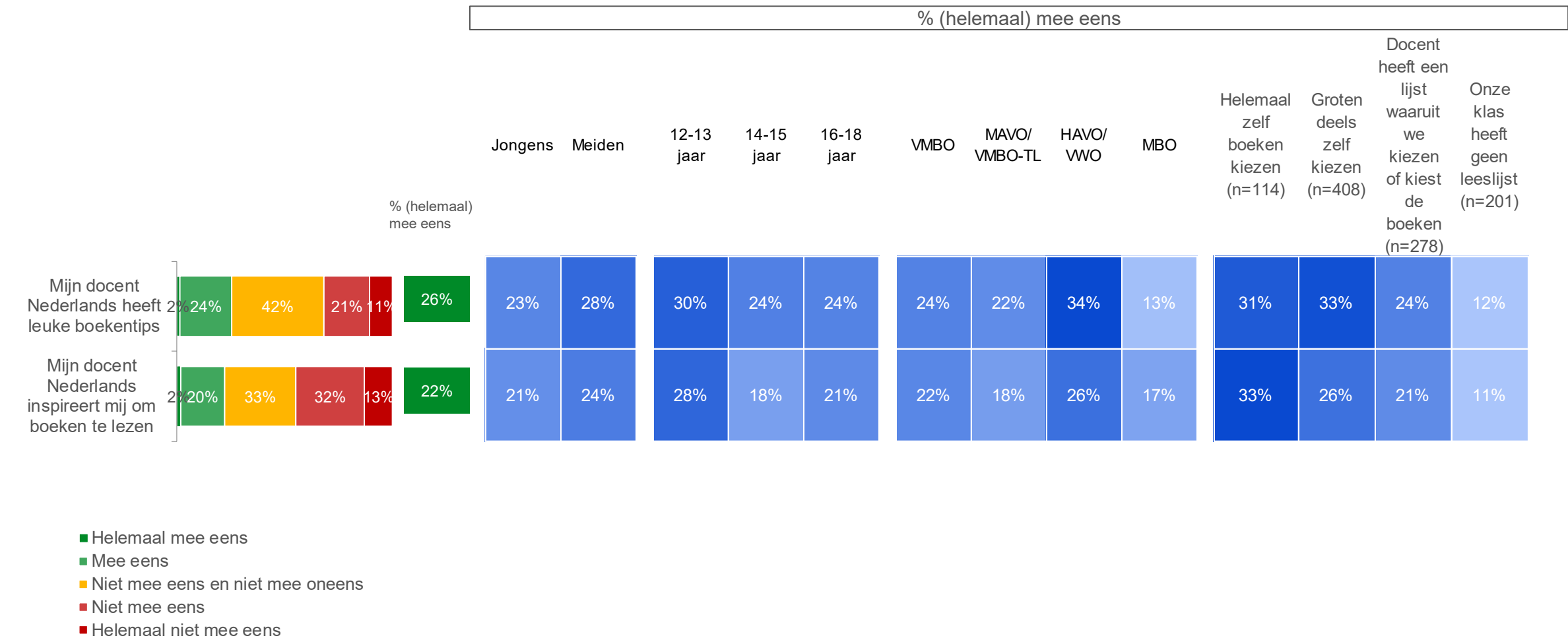
Voorlezen wordt door ongeveer de helft van de docenten (54%) wekelijks gedaan

Boekentips worden vaker aan jongere leerlingen gegeven. Dit lijkt ook samen te hangen met het enthousiasme van leerlingen over lezen.

Z06: Hoe vaak vinden de volgende activiteiten plaats in jouw klas bij het vak Nederlands? | Basis: alle respondenten waarbij de activiteit wordt aangeboden; Boekentips Basis alle respondenten (n=1001)

22% van de leerlingen vindt dat hun docent Nederlands hen inspireert om boeken te lezen, en 25% vindt dat hun docent Nederlands leuke boekentips heeft.

XX3: In hoeverre ben je het eens met de volgende uitspraken? | Basis: alle respondenten (n=1001)
VMBO (n=116) MAVO/VMBO-TL (n=143) HAVO/VWO (n=591) MBO (n=151)

Bijlagen

Ouder of verzorger zien lezen.

Ouder of verzorger zien lezen										
	Totaal	Jongen	Meisje	12-13 jaar	14-15 jaar	16-18 jaar	VMBO	MAVO/ VMBO-TL	HAVO/ VWO	MBO
Elke dag	15%	16%	14%	16%	14%	15%	11%	14%	19%	13%
Meerdere keren per week	24%	23%	24%	22%	25%	23%	20%	22%	24%	27%
Een keer per week	13%	11%	16%	14%	10%	15%	15%	8%	13%	16%
Een paar keer per maand	17%	18%	16%	17%	17%	18%	19%	18%	17%	15%
Minder vaak	18%	19%	18%	19%	22%	16%	21%	24%	17%	16%
Nooit	11%	11%	10%	10%	11%	11%	12%	14%	9%	11%
Weet ik niet	1%	2%	1%	2%	1%	1%	2%	1%	1%	2%

D01: Hoe vaak zie je jouw ouder of verzorger een boek lezen? | Basis: alle respondenten (n=1001)

Hoeveel boeken thuis aanwezig.

Hoeveel boeken thuis aanwezig										
	Totaal	Jongen	Meisje	12-13 jaar	14-15 jaar	16-18 jaar	VMBO	MAVO/ VMBO-TL	HAVO/ VWO	MBO
♂ Geen of heel weinig boeken (0-10 boeken)	12%	15%	9%	12%	14%	11%	17%	18%	7%	11%
Genoeg om 1 plank te vullen (11-25 boeken)	22%	21%	23%	20%	23%	23%	28%	22%	16%	28%
♀ Genoeg om 1 boekenkast te vullen (26-100 boeken)	32%	28%	36%	37%	32%	28%	30%	37%	33%	26%
Genoeg om 2 boekenkasten te vullen (100-200 boeken)	16%	18%	15%	14%	16%	18%	13%	15%	20%	14%
Genoeg om 3 boekenkasten te vullen (200-300 boeken)	7%	7%	7%	8%	6%	7%	6%	3%	10%	5%
Genoeg om 4 of meer boekenkasten te vullen (meer dan 300 boeken)	9%	9%	9%	6%	8%	11%	3%	2%	13%	11%
Weet niet	2%	2%	2%	3%	0%	2%	3%	2%	1%	4%

F04: Hoeveel boeken zijn er ongeveer bij jou thuis? Tel tijdschriften, kranten en schoolboeken niet mee | Basis: alle respondenten (n=1001)

Onderzoeksverantwoording

Methode

Online vragenlijst (CAWI)

Invulduur circa 12 minuten

Onderwerpen: leesgedrag, triggers en stimulansen en leesonderwijs

Veldwerk

29 september t/m 13 oktober 2025

Netto steekproef n=1001

Doelgroep

De steekproef n=1000 bestaat uit jongeren die momenteel een opleiding volgen op de middelbare school (VMBO, MAVO, VMBO TL, HAVO, VWO) of het MBO. Basisschool leerlingen en HBO leerlingen zijn hierbij uitgesloten

De steekproef is door middel van weging voor Nederland representatief gemaakt op geslacht, leeftijd en opleiding. Voor opleiding zijn de cijfers gewogen naar de verhouding van het aantal leerlingen per opleiding onder 12-18-jarigen volgens het CBS. Voor het MBO is er naar instroom per leeftijd per leerjaar gekeken om op het totaal aantal leerlingen tussen 12 en 18 jaar uit te komen.

De steekproef is verkregen via het GfK Online Panel

Stedelijkheid indeling in tabellen:

- Zeer sterk = zeer sterk stedelijk (≥ 2500 adressen per km²)
- Sterk = sterk stedelijk (1500 – 2500 adressen per km²)
- Matig = matig stedelijk (1000 - 1500 adressen per km²)
- Weinig = weinig stedelijk (500 - 1000 adressen per km²)
- Niet = niet stedelijk (< 500 adressen per km²)